

HAILUODON KUNTA

RANTASUMPUN ASEMAKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS

Kooste kaavasta saadusta palautteesta 5.2.2025

Hailuodon Rantasumpun asemakaavan muutos ja laajennus oli maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti nähtäville mielipiteen esittämistä varten ajalle **15.3.2024 – 16.4.2024**.

Kaavaluonnoksesta saatiin nähtävilläolon aikana yhteensä 2 lausuntoa ja yksi mielipide.

Palautteen pohjalta laaditiin kaavaehdotus, joka oli nähtävillä **3.7. - 30.8.2024** välisen ajan. Tähän palauteraporttiin on koottu kaavasta saatu palaute sekä siihen annetut vastineet.

Sisällys

Palaute kaavaluonnoksesta	2
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	2
Pohjois-Pohjanmaan museo	6
Hailuodon luonnonsuojeluyhdistys ry	7
Palaute kaavaehdotuksesta	12
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	12
Pohjois-Pohjanmaan museo	16
Oulun seudun ympäristötoimi	17
Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos	19

Palaute kaavaluonnoksesta

Lausunnon keskeinen sisältö	Vastine / toimenpiteet
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	
Alueidenkäyttöryhmä Kaava-asiakirjoihin tulee korjata, että kyseessä on asemakaavan muutos ja laajennus. Kaavaselostusta tulee täydentää alueen maankäyttöä ohjaavan Marjanien osayleiskaavan (lv 2004) osalta siten, että esille tuodaan kaikki suunnittelualuetta koskevat kaavamerkinnät ja -määräykset. Myös Hailuodon strategisen osayleiskaavan suunnittelualuetta koskevat merkinnät ja määräykset olisi hyvä tuoda esille tarkemmin. Poikkeaminen osayleiskaavasta osoitetusta asemakaavaratkaisusta on perusteltava selostukseen. Työneuvottelussa (20.12.2023) sovitun mukaisesti kaavassa on tarkasteltu suunnittelualan maisemarakenne sekä tunnistettu maisemallisesti herkäät alueet. ELY-keskus pitää hyvänä, että kaavaselostuksen luvussa 6 on käsitelty suunnittelualan rakentamistapa, joka ohjaa alueen toteuttamista ympäristöön sopeutuen. Kaavaratkaisusta aiheutuva ajoneuvoliikenne on kuvattu riittävällä tavalla kaavan vaikutusten arvioinnissa. Jatkotyössä kulku korttelin 5 RA-2 tonteille 1–5 tulee ratkaista. Pääsääntöisesti tontin tulee rajoittua katuun. Lisäksi ELY-keskus huomauttaa, että jatkotyössä tulee huomioida alempana luonnonsuojeluryhmän lausuma korttelin 5 laajuudesta. Korttelin 5 ulottuvuus tulisi säilyttää voimassa olevan kaavan mukaisena alueen luontoarvot huomioiden. Kaavaselostuksessa olisi hyvä esittää laajemmin suunnittelualan liittyminen laajempaan kokonaisuuteen ulkoilu- ja virkistysreittien osalta osayleiskaavan ohjausvaikutus huomioiden. Asemakaavaluonnoksen havainnekuviissa on esitetty ulkoilureittejä Hannuksenrantalammen ympäristössä. Ohjeellisten ulkoilureittien osoittamista asemakaavassa tulisi harkita ja ratkaista niiden tarkempi sijainti alueen luontoarvojen säilyttämiseksi. Kaavan vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä luonnonympäristön arvoihin tulee täydentää ehdotusvaiheeseen. Kaavaratkaisulla oleva maisema muuttuu rakentamattomasta rakennetuksi. Suunniteltu loma-asuntojen korttelin (RA-1) tontti 3 vie rakentamisen rajaa lähemmäs rantaa ja suojeltua dyyniluontoa (SL-1) toteutuneesta. Maisemallisten seikkojen lisäksi rakennusten massoittelulla ja volyyymilla on vaikutusta yleisen ja yksityisen tilan rakentamiseen alueella. Tavoiteltavaa ei ole, että lomarakentamisella vaikutetaan heikentävästi sekä luonnonympäristön arvoihin että yleisen tilan käyttöön ja hahmottamiseen. ELY-keskus toteaa, että kaavaratkaisussa tulee ottaa huomioon alempana luonnonsuojeluryhmän lausuma rakentamisen vaikutuksista suojeluihin luontotyyppisiin. RA-1-korttelin tontilla 3	Tarkistetaan kaava-asiakirjoihin, että kyseessä on asemakaavan muutos ja laajennus. Tuodaan kaavaselostuksessa tarkemmin esille Hailuodon strategisen osayleiskaavan suunnittelualuetta koskevat merkinnät ja määräykset. Kuvataan selostuksessa tarkemmin suhde voimassa olevaan osayleiskaavaan sekä siitä poikkeava maankäyttö. Tarkistetaan kaavaratkaisua korttelin 5 osalta siten, että se vastaa voimassa olevan asemakaavan tilannetta ja huomio paremmin alueen luonnonarvot. Esitetään kaavaselostuksessa laajemmin suunnittelualan liittyminen ulkoilu- ja virkistysreitteihin. Luonnosvaiheen jälkeen kaavaratkaisussa on huomioitu riittävä etäisyys kosteikkoon ja arvokkaisiin luontokohteisiin. Kosteikkoalueita ympäröiviä suojelualuerajauksia (s-2) on laajennettu luonnonsuojeluryhmän lausunnon mukaisesti ja suojelualueisiin rajautuvia toimintoja (pysäköinti ja matkailuautojen alueen) on poistettu kaavakartalta. Sumpuntien pohjoispuoleinen kosteikkoalue on myös sisällytetty virkistysalueeseen (V) lausunnon mukaisesti. Loma-asuntojen korttelialueella rakennusryhmää on tiivistetty pohjoisreunassa ja rakennusala on siirretty kauemmaksi suojelutien perhoslajien ympäristöstä. Alueen toiminnot (rakennukset, kulkuyhteydet) sijoittuvat kaavassa osoitettujen rakennusalojen sisälle. Liikkuminen ja pysäköinti on ohjattu lomarakentamisen alueelle, jotta vältetään ympäristön ja suojelualueiden turhaa kulutusta. Maankäytössä on huomioitu alueella tehty perhosselvitys ja siinä annetut suositukset. Dyynisukkulakoin, dyynisammalkoin ja nummisammalkoin elinpaikasta lounas–etelä–kaakko-suuntaan ei sijoitu elinpaikkaa varjostavia rakennuksia. Alueelle ei myöskään sijoitu perhoslajien elinympäristöä varjostavaa puustoa, eikä sitä tulla muuttuvan maankäytön myös alueelle osoittamaan. Alueen asemapiirros ja sisäiset kulkureitit tarkentuvat vielä rakennuslupavaiheessa, jota kaavamääräykset ohjaavat. Korttelialueen rakentamista on ohjattu yleisillä määräyksillä sekä rakentamishjeella. Kaavassa on määrätty, että suunnittelualueelle sopivaa rakentamisen volyymiä ja sijoitus, jotta ei heikennetä luontoarvoja, virkistyskäyttöpaineita suojelualueille. Alueilla tulee välttää käsiteltyjä pinnoitettuja pysäköintialueita tai nurmientä, jotka poikkeavat alueen luontaisesta karusta ympäristöstä.

suunniteltu loma-asuminen sijaitsee kahden luonnonsuojelulla suojeltavan luontokohteen välissä. Kaavan jatkotyössä olisi hyvä tutkia loma-asuntorakentamisen volyymia suhteessa edellä kuvattuihin arvoihin. Lisäksi korttelin 7 (R-1) toimintojen sijoittamisessa tulee huomioida riittävä etäisyys kosteikkoon sen säilymisen edellytysten turvaamiseksi. Kyseinen Sumpuntien pohjoispuoleinen kosteikko-alue olisi hyvä sisältyä virkistysalueeseen (V), kuten Hannuksenrantalampi ympäristöineen suunnittelualueen eteläosassa on osoitettu.	Täydennetään kaavan vaikutusten arviointia valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, rakennetun kulttuuriympäristön sekä luonnonympäristön osalta.
Luonnonsuojeluryhmä Kaavaa varten on vuonna 2022 tehty perhosselvitys ja luontoselvitys, jotka sisälsivät jatkosuosituksia suunnittelulle. Työneuvottelussa 20.12.2023 ELY-keskuksen edustaja on todennut luontoselvitysten olevan riittävät asemakaavoituksen pohjaksi. Kaava-alueen länsiosassa – mukaan lukien kiinteistöön 67:108 kuuluva suojellun luontotyyppialueen osa – tehtiin metsänhakkuu vuonna 2022. ELY-keskus antoi hakkuusta lausunnon (26.1.2022, POPELY/362/2021), jossa annettiin ohjeistus suojellun dyyniluontotyyppiin ja uhanalaisten perhosten elinympäristön huomioon ottamista. Hakkuu toteutettiin ohjeistusta noudattaen. Kaavaluonnoksessa on pääpiirteissään otettu huomioon luontoselvitysten suositukset ja työneuvottelussa esille otetut asiat. Seuraavassa esitetään ELY-keskuksen tarpeelliseksi katsomat tarkennukset kaavakartan merkintöihin ja määräyksiin, jotka koskevat luonnonsuojelulain mukaisia kohteita: SL-1-merkintä koskee nykyisen luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista tiukasti suojeltua luontotyyppiä ”rannikon avoimet dyynit”, jota ei saa hävittää eikä heikentää. Aluetta koskee myös aikaisempi suojellun luontotyyppiin rajaamispäätös (15.5.2003, LTA200428). ELY-keskus esittää kaavamääräyksestä poistettavaksi lauseen ”Alueella saa rakentaa polkuja ja kevyitä rakennelmia”, koska kaavamääräyksellä ei voi ohittaa tiukasti suojeltua luontotyyppiä koskevaa luonnonsuojelulain hävittämis- ja heikentämiskieltoa. Mahdollisten rakenteiden suunnittelu edellyttää aina yhteydenottoa luonnonsuojeluviranomaiseen, joka toteaa mahdollisen luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisen poikkeusluvan tarpeen. Ole-massa oleva pitkospolku voidaan säilyttää nykyisellä paikalla. s-1-merkintä koskee luonnonsuojelulain 77 §:n mukaisesti erityisesti suojeltavan lajin, dyynisukulakoin, esiintymispaikkaa ja sijoittuu loma-asuntojen korttelialueen RA-1 itälaitaan. Samalla alueella esiintyvät myös dyynisammalkoi ja nummisammalkoi, jotka eivät ole luonnonsuojelulain 77 §:ssä tarkoitettuja erityisesti suojeltavia lajeja, mutta ne ovat kuitenkin uhanalaisia (vaarantuneita, VU). ELY-keskus on ryhtynyt valmistelemaan luonnonsuojelulain 77 §:n mukaista suojelupäätöstä dyynisukulakoin esiintymispaikalle. Asiassa on kuultu maanomistajia ja Hailuodon kuntaa. Aluerajaus vastaa melko hyvin ELY-keskuksen rajausehdotusta ja samoin määräys (”alueella ei saa suorittaa toimenpiteitä, jotka heikentävät tai hävittävät perhoslajien elinympäristöä”) on	Merkitään tiedoksi, että ELY-keskus on todennut aluetta koskevat luontoselvitykset riittäväksi. Poistetaan luonnonsuojeluryhmän lausunnon mukaisesti SL-1-merkinnästä lause, jonka mukaan ”Alueella saa rakentaa polkuja ja kevyitä rakennelmia”. RA-1-alueella loma-asuntojen korttelialueella rakennusryhmää on tiivistetty ja rakennusala on siirretty kauemmaksi suojeltujen perhoslajien ympäristöstä. Alueen toiminnot (rakennukset, kulkuyhteydet) sijoittuvat kaavassa osoitettujen rakennusalojen sisälle. Liikkuminen ja pysäköinti on ohjattu lomarakentamisen alueelle, jotta vältetään ympäristön ja suojelualueiden turhaa kulu-tusta. Alueelle ei myöskään sijoitu perhoslajien elinympäristöä varjostavaa puustoa, eikä sitä tulla muuttuvan maankäytön myös alueelle osoittamaan. Alueen asemapiirros ja sisäiset kulkureitit tarkentuvat vielä rakennuslupavaiheessa, jota kaavamääräykset ohjaavat. Korttelialueen rakentamista on ohjattu yleisillä määräyksillä sekä rakentamisoheella. Kaavassa no määrätty, että suunnittelualueelle sopivaa rakentamisen volyymi ja sijoitus, jotta ei heikennetä luontoarvoja, virkistyskäyttöpaineita suojelualueille. Alueilla tulee välttää käsiteltyjä pinnoitettuja pysäköintialueita tai nurmikenttiä, jotka poikkeavat alueen luontaisesta karusta ympäristöstä. Täydennetään kaavaselostusta suojeltuun dyynialueeseen ja perhosten elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia erityisesti maaston kulumisen osalta tulee tarkentaa. Luonnosvaiheen jälkeen kaavaratkaisussa on huomioitu riittävä etäisyys kosteikkoon ja arvokkaisiin luontokohteisiin. Kosteikko-alueita ympäröiviä suojelualue-rajauksia (s-2) on laajennettu luonnonsuojeluryhmän lausunnon mukaisesti ja suojelualueisiin rajautuvia toimintoja (pysäköinti ja matkailuautojen alueen) on poistettu kaavakartalta. Sumpuntien pohjoispuoleinen kosteikko-alue on myös sisältyä virkistysalueeseen (V), jolloin se muodostaa koko kaava-alueen läpi yhtenäisen viheryhteyden kosteikkoalueiden ympäristöön. Välittömästi s-1-merkinnän itäpuolella on ”alueen osa, jonka puustoinen luonne maisemakuvassa tulee säilyttää”. Tällä alueella matala puusto rajaa nykyisin avointa hiekkakenttää. Kaavassa on pyritty säilyttämään tämä maisemallinen reunavyöhyke, jonka rajaa tulevat leirintäalueen toiminnot avoimesta maisematilasta. Tarkistetaan kaavamääräystä muotoon ”Alueen osa, jossa nykyistä puustoa tulee säilyttää”.

linjassa tulevan suojelupäätöksen sisällön kanssa. **Lopullisen rajauksen yksityiskohdat kannattaa tarkistaa ennen ehdotusvaihetta, mikäli suojelupäätös on tuossa vaiheessa tehty.**

Massiivisen ja tiiviin lomarakentamisen korttelialue RA-1 sijoittuu kahden erittäin herkän, luonnonsuojelulailta suojeltavan luontokohteen väliin. Sitova rakennusala osoittava merkintä tulee hyvin lähelle luontokohteita. ELY-keskuksen arvion mukaan kaavaluonnoksen mahdollistama, rakentamiseen määrään nähden hyvin rajalliselle alueelle kohdistuva rakentaminen todennäköisesti heikentäisi dyyniluontotyyppiä ja perhosten elinympäristöä sekä suoraan (rakentamisen fyysisten ympäristöoloihin aiheuttamien muutosten kautta) että välillisesti (lisääntyvän liikenteen ja ihmisten oleskelun ja liikkumisen kautta). Heikentävät vaikutukset olisivat luonnonsuojelulain vastaisia.

Välittömästi **s-1-merkinnän itäpuolella** on ”alueen osa, jonka puustoinen luonne maisemakuvassa tulee säilyttää”. **Merkintää ei tule tulkita siten, että siihen istutettaisiin suojapuustoa**, koska yhtenäinen puurivi aamuauringon puolella aiheuttaa varjostusta (kuten havainnekuvaan on piirretty) ja siten heikentäisi dyynisukkulakoin esiintymispaikkaa. Puustosta kertyvä karie ja siementaimien lisääntyminen myös kiihdyttää umpeenkasvua. Avoimen tai puoliavoimen ympäristön säilyminen on eduksi perhosten elinympäristölle.

s-2-merkintä osoittaa viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (Hannuksenrantalampi ympäristöineen ja Sumpuntien pohjoispuoleinen kosteikko), joita ei saa hävittää tai heikentää (lsl 78 §). Sumpuntien pohjoispuoleisella kosteikolla rajausta vaikuttaa jotakuinkin kattavan viitasammakon lisääntymisen ja levähtämisen kannalta olennaisen alueen. **Autojen, matkailuautojen ja matkailuperävaunujen säilytykseen varatut ohjeelliset rakennusalat (a- ja k-merkinnät) sijoittuvat kuitenkin liian lähelle s-2-merkinnän rajaa, joten niitä tulee muuttaa.**

Hannuksenrantalammella s-2-merkinnällä on rajattu ainoastaan vesialuetta reunustava avoin luhtareunus. Luontoselvityksen suosituksesta poiketen **ELY-keskuksen näkemys on, että viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka ulottuu myös kosteikkoa reunustavaan kosteaan rantametsään**, jossa viitasammakot levähtävät ja voivat myös talvehtia karikkeen suojassa. Tämän vuoksi Hannuksenrantalammen ympärillä s-2-merkintää tulee ulottaa kaavaluonnoksessa esitettyä laajemmalle, **vähintään noin 10 m leveydeltä, rantametsävyöhykkeeseen.**

Korttelialueen 5 itäisin rakennuspaikka (nro 5) ulottuu ELY-keskuksen arvion mukaan kosteikkoalueelle, joka kuuluu viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan. Muut rakennuspaikat ulottuvat Hannuksenrantalammen laskuojan uoman päälle. Kaavaratkaisun toteuttaminen johtaisi lsl 78 §:n vastaiseen seuraamukseen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan korttelin 5 kohdalla voimassa olevan kaavan mukainen ratkaisu ottaa paremmin huomioon viitasammakon

Tarkistetaan kaavaratkaisua **korttelin 5 osalta** siten, että se vastaa voimassa olevan asemakaavan tilannetta ja huomio paremmin alueen luonnonarvot.

Kaavassa on osoitettu w-2-merkinnällä ohjeellinen vesiuomalle varattu alueen osa. Täydennetään kaavamääräykseen, että kyseessä on ekologinen yhteys. Alueen ympärille on osoitettu kaavassa virkistysaluetta, joka toteutus ympäristön käsittelyn, maisemanhoidon ja vesiuoman osalta tulee tarkentumaan leirintäalueen ja siihen liittyvän vihersuunnittelu yhteydessä.

lisääntymis- ja levähdyspaikan ja Hannuksenrantalammen laskuojan eikä sitä tule muuttaa. s-2-alueen ulkopuolisen virkistysalueen (V) hoidossa tulee myös huolehtia kosteikkoalueen vesiolojen ja luonnonmukaisen rantametsävyöhykkeen säilyttämisestä. s-2-alueiden välisellä w-2-merkinnällä osoitetulla vesiuomalla ("laajuudeltaan ohjeellinen vesiuomalle varattu alueen osa") on tärkeä merkitys ekologisena yhteytenä, joka on olennainen Sumpuntien pohjoispuoleisen viitasammakon liisääntymis- ja levähdyspaikan toiminnallisuuden kannalta. Kaavamääräykseen ja kaavaselostukseen on aiheellista liisätä maininta ekologisesta yhteydestä. w-2-merkinnällä osoitettua yhteyttä on aiheellista myös leventää niillä kohdin, joissa on säilynyt jäänteitä aikaisemmasta kosteikosta. On tärkeää, ettei kulkuyhteyttä katkaista esim. ajoyhteyksillä, vaan huolehditaan sen toimivuudesta riittävin silta-/rumpuratkaisuin. ELY-keskus pitää kannatettavana vesiaiheden tarkempaa suunnittelua muun vihersuunnittelun yhteydessä. Kosteikkoympäristö tulee säilyttää luonnonmukaisena ja kasvopeitteisenä ja sen tulee soveltua sammakkoeläinten liikkumiseen. Kaavaselostuksessa on pyritty kuvaamaan luonnonympäristön kohdistuvia vaikutuksia. Suojeltuun dynialueeseen ja perhosten elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia erityisesti maaston kulumisen osalta tulee tarkentaa. Liisäksi vaikutusarviointia voisi täydentää viitasammakolle tärkeiden kosteikkojen välisen kulkuyhteyden tarkastelulla. ELY-keskus pitää hyvänä, että yleisissä määräyksissä on huomioitu maisema-arvot ja luontaisen karun ympäristön säilyttäminen, hulevesien luonnonmukainen hallinta ja erillisen hulevesi- ja vihersuunnitelman tarve. ELY-keskus pyytää, että sille varataan mahdollisuus lausua vihersuunnitelmasta niiltä osin kuin asia liittyy edellä käsiteltyihin luonnonsuojelulain mukaisiin kohteisiin.	
Ympäristönsuojeluyksikkö ELY-keskus toteaa, että pohjavesiä koskevaa kaavamääräystä tulisi muuttaa esim. seuraavasti: <i>"Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Alue kuuluu vedenhankintaa varten tärkeälle Marjaniemen pohjavesialueelle (1-luokka). Alueella ei sallita pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia toimenpiteitä. Alueella rakentamista ja muuta maankäyttöä saattavat rajoittaa ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17§) sekä vesilain säädökset hankkeiden luvanvaraisuudesta (VL 3 luvun 2 ja 3§). Tarvittaessa myös muista toimenpiteistä tulee pyytää Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto."</i> Öljysäiliöitä koskeva kohta ko. määräyksestä olisi syytä muuttaa siten, että siinä korostuu niiden sijoittamista koskevat reunaehdot esim. seuraavasti: <i>"Öljysäiliöt on sijoitettava tiiviiseen suoja-altaaseen joko katoksen alle tai rakennuksen sisätiloihin tai katoksen alle. Suoja-altaan tilavuuden tulee olla suurempi kuin</i>	Tarkistetaan pohjavesiä, öljysäiliöitä sekä maalämpöä koskevia kaavamääräyksiä ympäristönsuojeluyksikön lausunnon mukaisesti. Täydennetään yleisiin määräyksiin maininta harjijensuojeluohjelma-alueesta.

<i>varastoitavan öljyn tilavuus.” Kemikaaleja ja muita pohjavedelle haitallisia aineita koskeva määräys on hyvä esitetty.</i> Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että maalämpöjärjestelmän sijoittaminen pohjavesialueelle voi vaatia vesilain mukaisen luvan, minkä vuoksi kaavamääräyksiin on syytä lisätä seuraava: <i>”Pohjavesialueelle suunnitelluista maalämpöjärjestelmistä tulee pyytää ELY-keskuksen lausunto vesilain mukaisen luvan tarpeen arvioimiseksi.”</i> Lisäksi ELY-keskus kiinnittää huomioita kaavan yleismääräyksiin. Yleismääräyksissä todetaan, että uudisrakentaminen tulee sovittaa valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Kaavamääräyksissä tulee yhtä lailla huomioida, että koko kaava-alue sijoittuu harjijensuojeluohjelma-alueelle ja tämä tulee näkyä myös asemakaavan yleismääräyksissä. Harjijensuojeluohjelma on mainittu kaavaselostuksessa kohdassa 3.2.2 sivulla 10, mutta kaavamääräyksistä se puuttuu.	
Vesistöyksikkö Pohjois-pohjanmaan ELY-keskus pyysi Ilmatieteenlaitokselta (IL) lausuntoa Rantasumpun alueelle alimpaan rakentamiskorkeuteen lisättävästä aaltoiluvaresta. Lausuntopyynnössä eikä annetussa lausunnossa ole otettu kantaa ahtojäiden rannalle työntymisen vaikutuksiin. IL:n lausunnossa alimmaksi rakentamiskorkeudeksi on määritetty N2000 +2,44 m ilman aaltoiluvaraa eli sama rakentamiskorkeus kuin Hailuoto-Nokka asemakaavassa. Lausunto on tämän lausunnon liitteenä. Lausunnon perusteella Rantasumpun asemakaava-alueella aallon korkeus voi vaihdella 0,1 m – 1,7 m. ELY-keskuksen Rantasumpun alueelle pyytämän ja 8.5.2024 annetun IL:n lausunnon sekä IL:n aiemmin 14.7.2021 antaman lausunnon perusteella ELY-keskuksen vesistöyksikkö arvioi, että alueen jatkosuunnittelussa lähtökohtana kaavassa määrättyksi alimmaksi rakentamiskorkeudeksi olisi pidettävä ilmatieteenlaitoksen asiantuntija-arvioissa esitettyjä korkeus-asemia. Lisäksi kaavan laatijan tulisi vielä pyytää erikseen lausunto IL:ta ahtojäiden vaikutuksesta alueen rakentamiseen ja pyytää tarvittaessa tarkennusta aallon korkeudesta kaava-alueen eri osille. Rakentamiskorkeudessa voidaan käyttää rakennusten tyyppikohtaista luokittelua samaan tapaan kuin Hailuoto-Nokan asemakaavassa. Suunnittelulle Rantasumpun asemakaava-alueelle tulisi laatia hulevesien hallintasuunnitelma.	Kaavasta pidettiin erillinen neuvottelu Ilmatieteenlaitoksen kanssa 23.5.2024. Hailuodon Rantasumpun alueella rannat ovat matalia ja dyyni-alue suojaa aluetta tehokkaasti aaltoilua ja jäätä vasten. Alkutilalla voi syntyä tilanteita, joissa jäät liikkuvat tuulen vaikutuksesta enemmän. Jääpeite on kuitenkin alkutilasta usein koh- tuullisen ohut, jolloin ajojään vaikutukset ovat vähäisiä. Ilmatieteen laitos on lausunnossaan (8.5.2024) suositellut Rantasumpun asemakaava-alueen alimmaksi rakentamiskorkeudeksi +2,44 m (N2000). Tämä on riittävä korkeustaso aaltoiluvaran sekä ahtojään kannalta. Kaavamääräysten mukaan alueella tulee esittää rakennusluvan yhteydessä erillinen hulevesi- ja vihersuunnitelma.
Lausunnon keskeinen sisältö	Vastine / toimenpiteet
Pohjois-Pohjanmaan museo	
Rakennettu kulttuuriympäristö Kaavamuutosalueella ei sijaitse arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähin kulttuuriympäristön kannalta arvokas kohde sijoittuu runsaan puolen kilometrin etäisyydelle kaavamuutosalueesta pohjoiseen; Marjaniemen luotsi- ja majakkayhdyskunta on valtakunnallisesti arvokas	Kaavan vaikutusten arviointia täydennetään valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, rakennetun kulttuuriympäristön sekä luonnonympäristön osalta. Kaava-aineistoa täydennetään havainnekuvilla ja valokuvasovitteella.

rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Suunnittelualueen länsilaidalla, rantaviivan tuntumassa, sijaitsee luonnontilainen hiekkaranta, jolle on asetettu kaavamerkintä SL-1 (luonnonsuojelualue). Kaavaselostuksen luvussa 6 on esitetty suunnittelualueen rakentamistapa sekä havainnekuvat. Pohjois-Pohjanmaan museo pitää hyvänä, että rakennusten materiaaleihin, muotoon, massoiteluun ja väriytykseen on asetettu selkeä linjaus ja laatuso. Pohjois-Pohjanmaan museo huomauttaa, että nyt ehdotettu rakentamisen määrä muuttaa alueen maisemallista luonnetta voimallisesti. Suurin muutos kohdistuu luonnonsuojelualueen viereiselle korttelialueelle, jossa II-kerroksiset lomarakennukset muodostavat tiiviin rantaviivan suuntaisen rivistön. Pohjois-Pohjanmaan museo katsoo, että hankkeen ehdotusvaiheeseen olisi toivottavaa tuottaa valokuvasovitteet, joiden avulla rakentamisen vaikutuksia maisemaan olisi mahdollista arvioida tarkemmin. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan laajennukseen.	
Arkeologinen kulttuuriperintö Kaavan laajennusalueelta ei tunneta arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita, mikä on asianmukaisesti todettu kaavaluonnoksen selostuksessa kohdassa 3.3.3 (s. 14), samoin kuin se, että kaavalla ei ole vaikutusta muinaismuistoihin (s. 27). Alueella ei ole tehty arkeologista selvitystä, eikä museo sellaista myöskään edellytä tehtäväksi. Muinaisjäännösten nykytilaa kuvaavassa kaavaselostuksen kohdassa 3.3.3 riittää viittaaminen Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin Kulttuuriympäristön palveluikkunassa (kyppi.fi). Se voidaan tehdä esimerkiksi muotoilemalla kappaleen viimeisen lauseen alku seuraavasti: <i>Muinaisjäännösrekisterin mukaan (pp.kk.vvvv) lähimmät tiedossa olevat muinaismuistokohteet ovat noin 700-900 metrin etäisyydellä sijaitsevat Marjaniemi (1000028443 /asuinpaikka) ja Hannuksensuot (1000030463 /työ- ja valmistuspaikka).</i> Koska rekisteri on luonteeltaan jatkuvasti päivittyvä, tulee ilmoittaa se päivämäärä, milloin tiedot on rekisteristä tarkastettu. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta muuta huomautettavaa nähtävillä olevasta asemakaavan laajennuksen aineistosta	Kirjataan kaavaselostukseen arkeologista kulttuuriperintöä koskevat tiedot Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnon pohjalta.
Hailuodon luonnonsuojeluyhdistys ry	
Poisjääneet selvitykset Lähdeaineistosta puuttuu Hailuodon kunnan teettämä selvitys ”Ekologiset ja kulttuurihistorialliset lähtökohdat Marjaniemen alueen suunnittelulle” (Juha Markkola ja Eino Merilä	Merkitään tiedoksi muistutuksessa esille tulleet aikaisemmin laaditut selvitykset. Kaavaa perustuu tuoreisiin, vuonna 2022 laadittuihin luontoselvityksiin, jotka ovat toimineet suunnittelun tausta-aineistona sisältävät jatkosuosituksia suunnittelulle.

1990, Hailuodon kunta ja Mare Botnicum). Sen käsittelyalue oli laajempi yltäen Kengänperästä Pajuperään ja sisemmille lammille ja pikkujärville.

Toinen puuttuva lähde, joka on kuitenkin mainittu kaavan pohjatyössä Luontoselvitys Sumpun alueelle 2022 (Aija De-german ja Taru Suninen / Sähköhai Oy, Sweco) on Oulun seudun settlementti ry:n teettämä selvitys ”Hailuodon Ranta-Sumpun tienoon luonnonarvot” (Juha Markkola 2006). Työssä päivitettiin Ranta-Sumpun tienoon luonnonarvojen kartoitus painottaen uhanalaisia ja muuten merkittäviä eliölajeja. Työ tehtiin sen takia, että uusi omistaja aikoi mahdollisesti rakentaa lisää majoitustilaa silloisen karavaanarialueen tienoille ja siirtää karavaanarialueen idemmäksi Hannuksenrantalammen länsi- tai itäpuolelle tai molempiin paikkoihin. Koska tämäkin selvitys oli Rantasumpun alueen kaavoituksen pohjatyö, setelementin olisi tullut toimittaa se Hailuodon kuntaan ja Hailuodon kunnan huolehtia siitä, että selvitys on jatko-suunnittelussa mukana.

Luonnon elementit

Vuoden 2006 selvityksessä on alueen yleiskuvaus: ”Ranta-Sumpun lähiympäristössä on alkuperin ollut neljä hallitsevaa maisema- ja luontoelementtiä, jotka ovat jonkin verran muuttuneet eri syistä viime vuosikymmeninä: (1) aava meri, (2) hiekkainen merenranta ja dyynit, (3) dyynien takainen deflaatiokenttä (deflaatio tarkoittaa kulumista; hiekka on lentänyt tuulen mukana kauemmaksi rannasta ja maasto on kulunut lähelle pohjavesitasoa) ja (4) Hannuksenrantalammen alunperin suuri, 700 m pitkä ja leveimmästä kohdasta 300 metriä leveä kluuvijärvi (kluuvijärven käsite, ks. luku 2.4.2). Rantavyöhyke on käytöstä huolimatta melko luonnontilainen. Deflaatio on puolestaan osaksi metsittynyt ja osaksi rakennettu, eikä avonummea enää ole Ranta-Sumpun kohdalla, mutta kylläkin pari sataa metriä pohjoisempaa.

Myös Hannuksenrantalampi on muuttunut dramaattisesti, ja suurin syy on 1960-luvulla kaivettu kuivatusoja. Lammen pinta-ala on nykyään tavallisenakin sadevuonna vain viidenes 1960-luvun alasta. Kesän 2006 kuivuus aiheutti lisäksi ainakin tilapäisen ekokatastrofin, kun vesialue supistui kolmanneksen nykyisestä normaalipinta-alasta. Ranta-Sumpun tien eteläpuolella entisestä lammesta noin puolet on muuttunut avoluhdaksi, toinen puoli lehtimetsäksi, johon mänty on jo tunkeutumassa. Pohjoispuolinen osa on soistunut ja vielä ojitettu.

Hannuksenrantalampi

Vesilain 11. pykälän mukaan ”luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty”. Tämä koskee myös ennen lain voimantuloa luonnontilaltaan heikennettyjä vesiä.

Vuoden 2006 selvityksessä on ns. kluuvijärvistä luvussa 2.4.2: ”Hailuodossa tavataan Suomen edustavin sarja eri-ikäisiä hiekkarantojen kuroumajärviä, joita nykyisin rannikkoruotsin

Työneuvottelussa (20.12.2023) ja ehdotusvaiheen lausunnon-saan (16.4.2024) ELY-keskus on todennut luontoselvitysten olevan riittävät asemakaavoituksen pohjaksi.

Lisäksi luonnonympäristöön ja suojeltaviin luontokohteisiin liittyviä kysymyksiä käytiin läpi ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön kanssa käydyssä työneuvottelussa 13.5.2024. Kaavaehdotuksen laadinnassa on huomioitu neuvotteluissa ja lausunnossa esille tulleet asiat.

Mielipiteessä viitataan Hannuksenrantalammen ennallistamistoimiin, jotka ovat tulleet esille myös asemakaavaproessin aikana. Vaikka kaavalla ei voida suoraan määrätä ennallistamistoi-menpiteistä, on kaavaratkaisussa mahdollistettu lampien kehittäminen ja turvattu kosteikkoalueiden luontoarvot.

Asemakaavassa on osoitettu kahden kosteikkoalueen välille ohjeellinen vesiuomalle varattu alueen osa, joka toimii ekologisena yhteytenä viitasammakkojen elinympäristöjen välillä. Tämän yhteyden reunoille on osoitettu yhtenäinen virkistysalue (V), joka osaltaan tukee asemakaavan ohjausvaikutusta rajaten leirintä-alueeseen ja loma-asumiseen liittymät toiminnot selkeästi erilleen suojeltavista luontokohteista. Virkistysalueen ja mahdollisen vesiuoman toteutus määritellään tarkemmin aluetta koskevassa hulevesi- ja vihersuunnitelmassa.

Luonnosvaiheen jälkeen kaavaratkaisussa on myös huomioitu riittävä etäisyys kosteikkoon ja arvokkaisiin luontokohteisiin. Kosteikkoalueita ympäröiviä suojelualuerajauksia (s-2) on laajennettu ELY:n luonnonsuojeluryhmän lausunnon mukaisesti ja suojelualueisiin rajautuvia toimintoja (pysäköinti ja matkailuautojen alueen) on poistettu kaavakartalta.

Korttelien toteuttaminen ei edellytä uusien katuyhteyksien tai muita toimenpiteitä, jotka heikentäisivät vesitasapainoa, vaikuttaisivat lampeen tai viitasammakon elinolosuhteisiin.

Luonnosvaiheen jälkeen rakentamisen määrää on pienennetty ja rakentamiseen varattuja korttelialueita supistettu, jolloin kosteikkoalueiden ympärille jää laajempia viheralueiksi varattavia alueita. Rakennusten sijoitusta on korttelialueiden sisällä ohjattu rakennusalojen rajoilla. Kaavassa on myös määrätty, että rakennusluvan yhteydessä tulee esittää erillinen hulevesi- ja vihersuunnitelma.

Kaavakartalla suojeltavan alueen osat on osoitettu s-1 ja s-2 merkinnöillä. Korjataan kaavaselostuksen viittaus luo-alueeseen.

Yleisesti kaavassa on määrätty, että alueen rakentamisella ei saa heikentää alueen luontoarvoja, kosteikkoalueiden vesitasapainoa, pohjavesialuetta tai maisema-arvoja.

Kaavan vaikutusten arviointia on luonnosvaiheen jälkeen täydennetty mm. valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, rakennetun kulttuuriympäristön sekä luonnonympäristön osalta.

mukaisesti nimitetään kluuvijärviksi (ruots. glo). Ne kuuluvat Natura-ohjelman tärkeisiin eli priorisoituihin luontotyyppeihin (rannikon laguunit, Karttunen & Airaksinen 1998). Niistä suurin osa onkin Natura-alueitten sisällä, osa, kuten Hannuksenrantalampi ulkopuolella. Ne ovat vesilain suojaamia. Niitä ovat tutkineet mm. Hanni (1979), Vainio (1987) ja Vikberg (1978)."

Hannuksenrantalampi oli 1949 ja 1956 kartoissa ja ilmakuvissa aivan saman näköinen, eli mitään nopeaa luontaista umpeutumista ei ollut käynnissä. Sen pinta-ala oli 13-14 ha. Nykyään Hannuksenrantalammen vesipinta-ala on vain noin 75 aaria, ja varsinaisen avovesi vieläkin vähemmän, noin 53 aaria. Mahdollisuus ilman valtavia toimia palauttaa vesipinta-alaksi on noin 2,5 ha. Luultavasti tulee tarvetta poistaa biomassaa ja ehkä mutaa.

Hannuksenrantalampi oli 1960-luvulla ja vielä 1970-luvun alussa Hailuodon paras tai parhaita mustakurkku-uikon pesimäpaikkoja. Siellä oli joinakin vuosina Hailuodon suurimpia nauru- ja pikkulokkikolonioita ja niiden suojassa runsaasti sorsia, etenkin tukkasotkia, mutta myös esim. lapasorsia ja heinätaveja (mm. Vikberg 1978). 1960- ja 1970-luvun vaihteessa kaivettu iso laskuoja pudotti vedenpintaa kymmeniä senttejä ja umpeenkasvu alkoi toden teolla.

Swecon luontoselvityksen seuraavan kappaleen teksti antaa ajallisesti ja määrällisesti virheellisen kuvan Hannuksenrantalammen pienenemisestä: "Hannuksenrantalampi on merestä irti kuroutunut kluuvi, jonka rannat ovat soistuneet. Lampi on ollut laajempi hiekkarantainen vesialue, mutta alue on kutistunut maankohoamisen ja soistumisen vuoksi. Lisäksi Hannuksenrantalampeen ennen vuotta 1970 kaivettu suoristettu laskuoja on kuivattanut lampea voimakkaasti. Sumpuntie entiselle leirintäalueelle on rakennettu 1970-luvulla entisen lammen pohjoisosan poikki. Lammen pohjoisosan ja eteläosan välille on kaivettu laskuoja 1990-luvulla, joka on kuivattanut pohjoisosan kokonaan. Vuonna 2006 tehdyssä luontoselvityksessä (Markkola) on suositeltu Hannuksenrantalammen vesitalouden ainakin osittaista palauttamista laskuoja patoamalla."

Edellä mainittu Swecon luontoselvityksen kohta puuttuu kokonaan kaavaselostuksesta, vaikka asialla on tärkeä merkitys siihen, mitä toimintoja entiselle lammenpohjalle suunnitellaan (RA-2, "korttelit" 5 ja 6). Tämän tapaiset toimet eli ns. ennallistaminen ovat välttämättömiä täysin koskemattoman luonnon huvetessa kovaa vauhtia.

Vuoden 2006 luontoselvityksessä kirjoitettiin ennallistamisesta seuraavasti: "Hannuksenrantalampi kaipaa kiireellisesti vesitalouden ainakin osittaista palauttamista. Tätä varten laskuoja tulisi padota ja kerätä vettä kevättulvan aikaan. Valmistelu kannattaa aloittaa ajoissa, sillä vaikka kyseessä on luonnon tilan palautus, vesilain tulkintojen mukaan kauan muuttetussa tilassa olleet vesistöt ovat saavuttaneet "uuden luonnon tilan", ja palautustyöhönkin tarvitaan ympäristölupa."

”Vaikka kyseessä on luonnontilan palautus, on mm. arvioitava ns. vettymishaitat kaikkien ainakin 7 maanomistajan alueella ja hankittava heidän suostumuksensa tai korvauspyyntö. Hannuksenrantalammen luonnontaloudellinen kunnostus olisi tyypillisesti projekti, johon tulisi saada mukaan yhteiskunnan ja mahdollisesti Euroopan yhteisön rahoitusta. Hannuksenrantalampi kuten myös koko Hailuodon rantojensuojeluohjelma-alue tavallaan unohtui Pohjois-Pohjanmaan luontokohteiden käytön ja hoidon sinänsä erinomaisesta priorisointiohjelmasta (2001). Ohjelmassa on muutama pienvesikohde Hailuodosta, mutta ei Hannuksenrantalampea. Asia etenisi tehokkaimmin, kun mukaan tulisi myös kunta, ja entisöintiä esitetäisiin joihinkin Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen ohjelmiin” (vuoden 2006 selvitys).

Tärkeät kasvilajit

Kaavaluonnoksen luvussa 3.2.5 ”arvokkaat luontokohteet ja kasvilajisto” väitetään, että Suunnittelualueella ei ole tiedossa uhanalaisia tai muita huomionarvoisia putkilokasveja eikä niitä ole luontoselvityksen yhteydessä (2022, Sweco) havaittu”.

Swecon raportinkaan mukaan ”Selvitysalueelta ei ollut tiedossa uhanalaisia tai muita huomionarvoisia putkilokasveja eikä niitä maastokäynnillä havaittu”. Kasvimaastokäynti tehtiin yhtenä päivänä, 28.6. 2022. Se, että huomionarvoisia putkilokasveja ei olisi ollut tiedossa, ei pidä paikkaansa, sillä Sewcon siteeraamassa selvityksessä’ (Markkola 2006) on kasvilajistosta seuraava teksti, josta tässä on jätetty pois asemakaavan laajennusalueen kasvit.

Linnusto

Luontoselvityksessä linnustoa laskettiin vain kahtena aamuna, 15.5.2022 ja 15.6.2022. Löytymättä olivat jääneet ainakin harmaasorsa ja laulujoutsen (!), joiden tiedämme pesivän alueella.

Viitasammakko

Rantasumpun asemakaavan laajennuksen kaavaselistuksessa, liite 2, on tunnistettu, että Hannuksenrantalampi on kluuvijärvi ja siksi vesilainen 11 § nojalla suojeltu. Asiakirjoissa on myös tuotu esille, että Hannuksenrantalampeen ennen vuotta 1970 kaivettu suoristettu laskuoja on kuivattanut lampeen voimakkaasti. Näistä toimista huolimatta lammen ympäristö on maapohjaltaan edelleen varsin märkää kosteikkoa ja luhtaa tarjoten erinomaiset elinolosuhteet muun muassa viitasammakolle, joka on EU:n luontodirektiivin liitteen IV a mukainen laji.

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on lailla kielletty. Lajin esiintyminen alueella on todettu kaavaa varten tehdyssä luontoselvityksessä, kuten myös alueelta aikaisemmin tehdyssä selvityksessä vuodelta 2006.

Näistä taustatekijöistä huolimatta kaavaluonnoksessa on esitetty lisärakentamista kunnan omistamille kiinteistöille

Hannuksenrantalammen itä- ja länsipuolille kiinteistöille 72-401-67-58 ja 72-401-67-83 (RA-2 I ja II).

Kaavan vaikutuksissa kaavaselostuksen kappaleessa 7 ei ole tunnistettu lisärakentamisen todennäköisesti edellyttämän kuivatuksen ja kunnallistekniikan rakentamisen vaikutuksia lampeen ja sen myötä mahdolliseen viitasammakon elinolosuhteiden heikentymiseen ja häviämiseen. Sen sijaan on todettu *”Kaavassa osoitettu rakentaminen ei edellytä sellaisia toimenpiteitä (maaston muokkauksia, liikenneväyliä tms.), jotka heikentäisivät kosteikkoalueiden vesitasapainoa, heikentäisivät tai hävittäisivät viitasammakoiden elinympäristöä.”*

Tämä toteamus tulee perustella, sillä käsityksemme mukaan maapohjaltaan vettyneeseen ympäristöön rakentaminen väistämättä edellyttää maanmuokkausta, kuivatusta sekä hu-
levesien keräämistä ja johtamista, joilla on haitallisia vaikutuksia vesilain 11 §:n nojalla suojeltuun Hannuksenrantalammen kluuvijärveen sekä tiukasti suojellun viitasammakon elinolosuhteisiin alueella.

Hannuksenrantalammen luhdalla ja sen säilymisellä on merkitystä myös paikallisen virkistyskäytön näkökulmasta, sillä alueella esiintyy ja sieltä poimitaan syksyisin karpalaa.

Asemakaavan laajennus

Asemakaavalaajennuksen tärkeä myönteinen piirre on leirintäalue, jonka puute on ollut huutava Hailuodossa jo vuosikymmeniä.

Tekstin (s. 6) mukaan ”asemakaavassa on osoitettu loma-asumiseen, virkistykseen, kulkuyhteyksiin ja ympäristönsuojeluun liittyvät merkinnät siten, että huomioidaan alueen luonto- ja maisemaarvot”. Edelleen ”rakennetun ympäristön mittakaava ja luonnonympäristön lähtökohdat, kuten avoimet dyynialueet, suojeltujen perhoslajien elinympäristö sekä luonnonympäristöltään arvokkaat kosteikot ja niitä ympäröivät metsäalueet ovat olleet kaavaratkaisun lähtökohtana.” Nämä ovat hyviä periaatteita, mutta kaavaluonnoksessa ne eivät riittävästi realisoidu. Emme nyt ehtineet tutkia asiaa, mutta muistikuva on, että rakennusmäärät ovat reilusti suurempia kuin aikaisempien laaja-alaisempien kaavojen, joihin asemaakaavamuutos nojaa.

Verbaalisella tasolla tämäkin vaikuttaa hyvältä, mutta rajaukset eivät tavoitetta toteuta: (s. 7) ”Sumpuntien eteläpuolella nykyistä asemakaavaa on täydennetty loma-asumiseen varatuilla korttelialueilla. Hannuksenrantalampi ja sitä ympäröivät kosteikkoalueet muodostavat keskeisin virkistysalueen, jonka luontoarvot on huomioitu erillisillä kaavamerkinnöillä.” Kuten edellä osoitettiin, Hannuksenrantalammen tilan parantaminen edellyttää lasketun lammen pinnan nostoa, ja se ei onnistu, jos rakentamista tuodaan kaavaluonnoksen tapaan Sumpunien eteläpuolelle RA-2 ja RA-3 uusille korttelialueille. Uudet lomamökkityt ovat liian lähellä Hannuksenrantalampea ja ennallistamistarpeessa olevan laskuojan ja primaarisukessiometsän lähellä (päällä?)

Primäärisukkesiometsistä ja niiden linnustoarvoista RA2 alue 5 vanhan Rantasumpun alueen eteläpuolella ja Hannuksenrantalammen laskuojan varrella on syytä jättää rakentamatta, koska se sijoittuu liian lähelle Hannuksenrantalampea ja sen laskuojan kahta puolta. Se näyttäisi olevan ole-massa olevan retkeily (- ja pitkospuureitin) päällä. Alueella on erittäin rikasta primäärisukkesiometsää, jolla on huomatta-via linnustollisia arvoja. Kaava-alueen lehtimetsät ovat suurimmaksi osaksi Luontodi- rektiivin ensisijaisesti suojeltua luontotyyppiä ”Maanko- hoamisrannikon primäärisukkesiovaiheiden luonnontilaiset metsät”, jonka ”suojelutaso epäsuotuisa huono, kehitys- suunta tuntematon” (https://www.ymparisto.fi/sites/de- fault/files/documents/9030_Maankohoamisrannikon_pri- maarisukkesiovaiheiden_luonnontilai- set_mets%C3%A4t.pdf). 25.-27.9.2023 täällä tavattiin lapinuunilinturyhmän laji, joka oli kautta aikojen Suomen myöhäisin syksyllä. Muita syyskuun havaintojakin lapinuunilinnusta on vain kaksi, 13. ja 16.9. Tätä yksilöä epäiltiin kamtšatkanuunilinnuksi, joka on tavattu ker-ran Euroopassa ja Uralin länsipuolella, Suomessa kesällä 2021 Enontekiön Kilpisjärvellä. DNA-näytettä ei saatu ja ääniä kuuli-tiin liian niukasti, että laji olisi saatu varmistetuksi. Tämä har-vinainen havainto kuvastaa alueen erityisyyttä (sijainti ja biotooppi) ja täältä on myös paljon muita huomionarvoisia havaintoja. Alueen luonnon säilyttäminen pitää yllä myös kiinnostusta alueeseen ja varmistaa, että suunnitelluilla toi-minnoilla on yleisölle tarjottavaa ja houkuttelevuutta. Luvussa 6.1.10 kirjoitettiin, että ”asemakaavassa on osoitettu suojeltavan alueen osa (luo-alue), jonka ulkopuolella voidaan tehdä metsänhoidollisia toimenpiteitä, kuten puuston har-vennusta. Emme kuitenkaan löytäneet kuvasta (havainne-kuva suunnittelualueesta s. 25) ”luo-alueen” rajoja. Näin tii-viisti rakennetulla alueella vapaaksi jäävä alue on syytä säilyt-tää luonnontilaisena. Sääsket ja punkit RA-2-alueet (5 ja 6) ovat lisäksi loma-asuntoalueeksi sopimat-tomia, koska niillä on erittäin paljon sääskiä toukokuun lo-pulta pitkälle syyskuuhun. Samoilla alueilla on nykyään myös puutiaisia tai todennäköisemmin taigapunkkeja, jotka Hailuo-dossakin kantavat yleisemmin Borrelia-bakteeria ja harvinais-emmin aivokuumevirusta. Tämä tekee myös koirien pidosta RA2-alueen piholla ja talutuksesta kosteapohjaisessa lähi-maastossa vaikeaa.	
Palaute kaavaehdotuksesta	
Lausunnon keskeinen sisältö	Vastine / toimenpiteet
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	
Alueidenkäyttöryhmä	Asemakaavasta käytiin ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan museon kanssa

Suunnittelualue liittyy olevaan jo aiemmin asemakaavoitettuun Rantasumpun lomarakentamisen alueeseen (lv 2017). Suunnittelualue on rakentamaton ja siihen liittyy suunnittelussa huomioon otettavia luonto- ja kulttuuriympäristön arvoja. Hailuoto on kokonaisuudessaan valtakunnallisesti arvokasta ympäristöä (maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö) sekä suunnittelualueeseen sisältyy arvokkaita luontokohteita ja elinympäristöjä.

Asemakaavahankkeesta on pidetty työneuvottelu 13.5.2024, jossa käytiin läpi luonnosvaiheessa saapunut palaute. ELY-keskuksen luonnosvaiheen lausunnossa 16.4.2024 todettiin, että ”Suunniteltu loma-asuntojen korttelin (RA-1) tontti 3 vie rakentamisen rajaa lähemmäs rantaa ja suojeltua dyyniluontoa (SL-1) toteutuneesta. Maisemallisten seikkojen lisäksi rakennusten massoittelulla ja volyyymilla on vaikutusta yleisen ja yksityisen tilan rakentumiseen alueella. Tavoiteltavaa ei ole, että lomarakentamisella vaikutetaan heikentävästi sekä luonnonympäristön arvoihin että yleisen tilan käyttöön ja hahmottamiseen. [...] RA-1-korttelin tontilla 3 suunniteltu loma-asuminen sijaitsee kahden luonnonsuojelulla suojeltavan luontokohteen välissä. Kaavan jatkotyössä olisi hyvä tutkia loma asuntorakentamisen volyyymia suhteessa edellä kuvattuihin arvoihin.” Lisäksi pidetyssä työneuvottelussa ELY-keskus toi esille, että kaavan jatkotyössä tulisi tutkia lomarakentamisen osalta kevyempää ratkaisua maisemavaikutusten lieventämiseksi valtakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan.

ELY-keskus toteaa, että aiemmin lausuttua, mukaan lukien Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa 23.4.2024, ja työneuvottelussa esille tuotuja seikkoja ei ole otettu huomioon kaavan ehdotusvaiheessa. Kaavaehdotusaineistosta ei ilmene, että vaihtoehtoista rakentamisen volyyymia tai massoittelua olisi tutkittu. Esitetty kaavaratkaisu poikkeaa siihen liittyvästä jo toteutuneesta loma-asumisen alueesta. Rakentamisen merkittävästi suurempi massa ja työntyminen aiempaa lähemmäs dyynialuetta (korttelin 1 tontti 3, RA-1) ei tue kulttuuriympäristön- ja luonnonarvojen säilymistä. ELY-keskus toteaa, että Marjaniemen ja Sumpun alue ovat maiseman keskeisintä ydintä, joka on herkkää muutoksille. ELY-keskus esittää huolen suunnitellun rakentamisen heikentävistä vaikutuksista valtakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan.

ELY-keskus nostaa esille Pohjois-Pohjanmaan museon lausuman 10.9.2024, jossa museo on todennut, että ”rakentamisen määrä on kyseessä olevalla korttelialueella liiallinen ja toteutuessaan heikentää alueen maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyviä arvoja. Arvokkaan maisema- ja luonnonympäristön säilyminen on myös asetettu yhdeksi kaavan tavoitteista. Museo katsookin, että toteutuessaan kaavaehdotuksen kaltaisena kortteli RA-1 on ristiriidassa kaavan tavoitteiden kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan museo katsoo, että hankkeen vaikutusten arviointi ei ole edelleenkään sillä tasolla, mitä alueen arvokas ja herkkä maisemallinen luonne edellyttää.”

Lisäksi ELY-keskus viittaa lausunnossaan MRL:ssä säädettyyn. MRL:n 9 §:ssä säädetään vaikutusten selvittämisestä kaavaa

25.10.2024. Asemakaavan jatkovalmistelussa on huomioitu viranomaisneuvottelussa esille tulleet asiat.

Neuvottelussa todettiin, että hankkeen maisemavaikutuksia olisi mahdollista vähentää siirtämällä uudisrakentamisen rintamalinjaa taaksepäin, jolloin rakentaminen sijoittuisi kauemmas dyynialueista.

Kaavaehdotusta on kehitetty neuvottelun pohjalta eteenpäin. Asemakaavassa rakentamisen määrää on vähennetty, ja rakennusalan rajaa on vedetty taaksepäin, siten että se on samassa linjassa viereisten korttelialueiden rakennusten kanssa.

Kaava-aineiston vaikutusten arviointia on täydennetty. Alueesta on laadittu laaja 3d-aluemalli maanmittauslaitoksen pistepilvaineiston avulla. Mallin avulla voidaan tarkastella uudisrakentamisen suhdetta olemassa olevaan lomakylään ja rantavyöhykkeeseen. Mallista on poimittu kuvaotteita, jotka on lisätty kaava-aineistoon vaikutusten arvioinnin tueksi.

Alueen reunassa kulkeva seudullinen ulkoilureitti (pitkospuut on osoitettu kaavamerkinnällä.

laadittaessa. Ko. pykälän 1. ja 2. mom. mukaan ”Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunniteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.” MRL:n 54 §:ssä säädetään asemakaavan sisältövaatimuksista, jonka 2 mom. mukaan ”Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnon ympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.” Asemakaavaehdotusta koskevan aineiston perusteella sekä vaihtoehtotarkastelujen puuttuessa ELY-keskus toteaa, että kaavaratkaisulla voi olla merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Hailuodon valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. ELY-keskus pitää hyvänä, että kaavaehdotuksessa myös Sumpuntien pohjoisosa on osoitettu virkistysalueeksi (V).	
Luonnonsuojeluryhmä Kaava-alueella ovat seuraavat luonnonsuojelulaila suojellut kohteet: – SL-1- merkinnällä osoitettu suojellun luontotyypin alue, josta on tehty luontotyypin rajaamispäätös 15.4.2003 (LTA200428). Alue täyttää myös luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n mukaisen tiukasti suojellun luontotyypin ”rannikon avoimet dyynit” kriteerit. Rajauspäätöksen mukaan luontotyypin ominaispiirteiden vaarantaminen on kielletty. Samanaikaisesti on voimassa nykyisen luonnonsuojelulain mukainen tiukasti suojellun luontotyypin hävittämisen- ja heikentämiskielto. Aluetta koskeva rajoitus on ilmoitettava merkintään liittyvässä määräyksessä. Määräykseen tulee myös täsmentää, että mahdollisia retkeilyrakenteita suunniteltaessa on luonnonsuojelulain mukaisen poikkeusluvan tarve tarkistettava luonnonsuojeluviranomaiselta. Olemassa oleva nykyinen ulkoilureitti SL-1-alueen kautta on syytä merkitä kaavakarttaan. – Erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikka on suojeltu luonnonsuojelulain 77 §:n mukaisella päätöksellä 25.4.2024 (ERA264675). Päätös on lainvoimainen. s-1-merkinnällä osoitetun alueen rajat näyttävät poikkeavat hieman päätöksen rajauksesta, ja raja on sen vuoksi vielä tarkistettava päätöstä	Täydennetään SL-1-aluetta koskevaa kaavamääräystä lausunnon mukaisesti. Lisätään tekstiin, että alueella on voimassa luonnonsuojelulain mukainen tiukasti suojellun luontotyypin hävittämisen ja heikentämiskielto. Mahdollisia retkeilyrakenteita suunniteltaessa on luonnonsuojelulain mukaisen poikkeusluvan tarve tarkistettava luonnonsuojeluviranomaiselta. Muutetaan kaavakartalla esitetty s-1-merkintä -> SL-merkinnäksi ja tarkistetaan raja luonnonsuojelulain päätöksen mukaiseksi.

vastaavaksi. Koska aluetta koskee luonnonsuojelulain mukainen päätös, s-1 merkintä tulee muuttaa SL-1-merkinnäksi. – s-2- merkinnällä osoitettua, luonnonsuojelulain 78 §:n mukaista viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan rajausta on Hannuksenrantalammen ympärillä tarkistettu ELY-keskusten lausunnon mukaisesti.	
Kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa ELY-keskus on todennut, että loma-asuntojen korttelialueella RA-1 kaavaluonnoksen mahdollistama rakentaminen kohdistuu hyvin rajalliselle alueelle luonnonsuojelulailla suojeltujen alueiden väliin. ELY-keskus on arvioinut, että rakentamisesta todennäköisesti aiheutuisi sekä suoraan että välillisesti heikentäviä vaikutuksia luonnonsuojelukohteisiin. Erityisesti suojeltavan lajin rajaukseen (s-1-merkintä) nähden RA-1-alueen sitovaa rakennusala on tarkistettu siten, että sen etäisyys s-1-rajauksesta on muutettu kaavaluonnoksen 0–15 metristä kaavaehdotuksessa 6–30 metriin. Pohjoisrajalla olevien neljän lomarakennuksen ohjeellisia sijainteja on vastaavasti hieman tiivistetty. Ratkaisulla on hieman lisätty perhosen esiintymispaikan suojavyöhykettä, mutta esiintymän turvaaminen edellyttää kuitenkin alueen merkintää maastoon ja kulun ohjaamista. RA-1 alueen sitovan rakennusalan etäisyys luontotyyppialueen SL-1 rajasta on noin neljä metriä. Lähimpien lomarakennusten ohjeellinen sijainti on aivan rakennusalan reunassa. ELY-keskus katsoo, että kaava mahdollistaa rakentamisen liian lähelle suojeltua luontotyyppialuetta, mistä voi aiheutua luonnonsuojelulain vastaisesti luontotyyppin heikentymistä, koska on vaarana, että luontotyyppialue muotoutuu osaksi pihapiiriä ja alueella oleilu ja liikkuminen olennaisesti lisääntyy.	Asemakaavassa rakentamisen määrää on vähennetty, ja rakennusalan rajaa on vedetty rantadyynien puolella (länsireunassa) taaksepäin. Pohjoisrajalla rakennusten määrää on vähennetty, jolloin etäisyyttä perhosten esiintymisalueeseen kasvaa. SL-alueen rajaa tarkennetaan luonnonsuojelulain päätöksen mukaisesti, mikä osaltaan myös hiukan kasvattaa suojelualueen etäisyyttä lomarakennuksiin.
Korttelista 1 loma- matkailualue R-1:ltä on tarpeen lisätä ohjeellinen jalankulkureitti rantaan, ettei liikkuminen ohjautu suojellun perhosen esiintymispaikan kautta. Perhosesiintymän ja matkailualueen välissä säilytetään olemassa olevaa puustoa, mutta kaavamääräyksellä ei tule ohjata istuttamaan suojapuustoa, mikä on nyt huomioitu.	Rantaan suuntautuva liikenne on tavoitteena ohjata alueen eteläreunassa kulkeville pitkospuille. Uuden kaava-alueen ja loma-asuntojen piha-alueiden läpi ei ole tarkoituksenmukaista esittää uutta itä-länsisuuntaista julkista kevyen liikenteen yhteyttä.
Sumpuntien pohjoispuoleinen kosteikkoalue on osoitettu virkistysalueeksi (V), kuten ELY-keskus on lausunnossaan esittänyt. Matkailuautojen säilytyspaikkojen (k) ja ajoyhteyksien (ajo2) ohjeelliset sijainnit ovat kuitenkin edelleen hyvin lähellä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan rajausta (minimissään 0–6 metriä). Ohjeellinen ajoyhteys ylittää ekologisesti yhteydeksi osoitetun vesiuoman (w-2) aivan viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan rajalla. Riskinä on lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentäminen luonnonsuojelulain vastaisesti. Suojaetäisyyksiä s-2-rajaukseen tulee kasvattaa ja määritellä vähimmäisetäisyydet sitovasti.	Luonnosvaiheen jälkeen kosteikkoalueita ympäröiviä suojelu- aluerajauksia (s-2) laajennettiin luonnonsuojeluryhmän lausunnon mukaisesti ja suojelualueisiin rajautuvia toimintoja (pysäköinti ja matkailuautojen alueen) poistettiin kaavakartalta. Tarkistetaan vielä kaavakarttaa ja siirretään kaavassa osoitettuja ohjeellisia varauksia (matkailuautojen säilytyspaikat ja ajoyhteydet), siten että etäisyys s-2-alueeseen kasvaa.

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen välinen vesiuoma (w-2) on kaavamääräyksessä osoitettu ekologisena yhteytenä ELY-keskuksen esittämällä tavalla. Korttelissa 5 loma-asuntojen korttelialueen RA-2 raja on muutettu vastaamaan voimassa olevaa kaavaratkaisua, joka ottaa paremmin huomioon viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan ja Hannuksenrantalammen laskuajan.	
Vesistöyksikkö Kaavaehdotuksessa on otettu pohjavesiä koskevat määräykset huomioon. Teknisenä huomautuksen kaavamääräykseen ”Öljysäiliöt on sijoitettava tiiviiseen suoja-altaaseen joko katoksen alle tai rakennuksen sisätiloihin tai katoksen alle.” Viimeisen ”katoksen alle” tekstin voi jättää määräyksestä pois.	Tarkistetaan kaavamääräystä vesistöyksikön lausunnon mukaisesti.
Yhteenveto ja jatkotoimenpiteet ELY-keskuksen näkemyksen mukaan asemakaavaehdotusta koskevan aineiston perusteella ei voida todeta, ettei kaavaratkaisulla olisi merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Hailuodon valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen sekä suojeltuun dyyniluontotyyppiin. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan asemakaavaehdotus tulee asettaa uudelleen nähtäville. ELY-keskus esittää viranomaisneuvottelun pitämistä ennen kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamista selvitysten riittävyyden arvioimiseksi.	Asemakaavasta käytiin ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan museon kanssa 25.10.2024. Asemakaavan jatkovalmistelussa on huomioitu viranomaisneuvottelussa esille tulleet asiat. Asemakaavassa rakentamisen määrää on vähennetty, rakennusalan rajaa on tarkistettu ja vaikutusten arviointia on täydennetty. Viranomaisneuvottelussa todettiin, että kaavaa ei tarvitse asettaa uudelleen nähtäville, mikäli kaavaehdotukseen tehtävät muutokset ovat vähäisiä ja niistä kuullaan kaikkia asianosaisia, kuten alueen maanomistajia. Rakennusalan rajan tarkistaminen ja rakennusoikeuden vähentäminen loma-asuntojen korttelialueella eivät edellytä kaavan uudelleen nähtäville asettamista.
Pohjois-Pohjanmaan museo Pohjois-Pohjanmaan museolta on pyydetty lausuntoa liittyen Hailuodon Rantasumpun asemakaavan muutoksen ja laajennuksen ehdotusvaiheeseen. Pohjois-Pohjanmaan museo on lausunut kaavamuutoksen luonnosvaiheesta 21.11.2017 sekä 1.11.2019 (muutos II) sekä valmisteluvaiheesta 23.4.2024. Kaavan tavoitteena on laajentaa loma-asutukseen ja matkailuun keskittyvää Rantasumpun asemakaava-aluetta sekä varmistaa arvokkaan maisema- ja luonnonympäristön säilyminen. Alueelle on tarkoitus sijoittaa lomamökkejä sekä leirintäalue. Rakennusoikeutta on osoitettu yhteensä 7550 k-m2. Tämän lisäksi alueelle voidaan sijoittaa n. 110 matkailuvuonuille tarkoitettua paikkaa sekä jonkin verran telttamajoitusta. Suunnittelualue sijaitsee Hailuodon länsirannalla, Marjanien eteläpuolella. Kirkonkylän keskusta on matkaa n. 8 kilometriä. Hailuodon saari on kokonaisuudessaan osoitettu sekä valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY2009), että valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema alueeksi (VAMA2021). Suunnittelualueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1. 2. ja 3. vaihemaakuntakaava, Hailuodon strateginen yleiskaava (2019) sekä Marjanien osayleiskaava (2004). Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee nykyisen Rantasumpun alueen kattava Rantasumpun asemakaava.	Asemakaavasta käytiin ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan museon kanssa 25.10.2024. Asemakaavan jatkovalmistelussa on huomioitu viranomaisneuvottelussa esille tulleet asiat. Neuvottelussa todettiin, että hankkeen maisemavaikutuksia olisi mahdollista vähentää siirtämällä uudisrakentamisen rintamalinjaa taaksepäin, jolloin rakentaminen sijoittuisi kauemmas dyynialueista. Kaavaehdotusta on kehitetty neuvottelun pohjalta eteenpäin. Asemakaavassa rakentamisen määrää on vähennetty, ja rakennusalan rajaa on vedetty taaksepäin, siten että se on samassa linjassa viereisten korttelialueiden rakennusten kanssa. Kaava-aineiston vaikutusten arviointia on täydennetty. Alueesta on laadittu laaja 3d-aluemalli maanmittauslaitoksen pistepilvaineiston avulla. Mallin avulla voidaan tarkastella uudisrakentamisen suhdetta olemassa olevaan lomakylään ja rantavyöhykkeeseen. Mallista on poimittu kuvaotteita, jotka on lisätty kaava-aineistoon vaikutusten arvioinnin tueksi.

Kaavamuutosalueella ei sijaitse arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähin kulttuuriympäristön kannalta arvokas kohde sijoittuu runsaan puolen kilometrin etäisyydelle kaavamuutosalueesta pohjoiseen; Marjaniemen luotsi- ja majakkayhdyskunta on valtakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Suunnittelun alueen länsilaidalla, rantaviivan tuntumassa, sijaitsee luonnontilainen hiekkaranta, jolle on asetettu kaavamerkintä SL-1 (luonnonsuojelualue). Pohjois-Pohjanmaan museo on lausunut kaavan valmisteluvaiheesta 23.4.2024. Lausunnossa museo on huomauttanut, että valmisteluvaiheessa ehdotettu rakentamisen määrä muuttaa alueen maisemallista luonnetta voimallisesti. Suurin muutos ja rakentamispaine kohdistuu luonnonsuojelualueeksi osoitetun hiekkarannan viereiselle korttelialueelle RA 1, jossa II-kerroksiset lomarakennukset muodostavat tiiviin rantaviivan suuntaisen rivistön. Kaavan ehdotusvaiheessa korttelialueen RA-1 rakentamisen määrä on pysynyt samana. Pohjois-Pohjanmaan museo katsoo edelleen, että rakentamisen määrä on kyseessä olevalla korttelialueella liiallinen ja toteutuessaan heikentää alueen maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyviä arvoja. Arvokkaan maisema- ja luonnonympäristön säilyminen on myös asetettu yhdeksi kaavan tavoitteista. Museo katsookin, että toteutuessaan kaavaehdotuksen kaltaisena kortteli RA-1 on ristiriidassa kaavan tavoitteiden kanssa. Valmisteluvaiheen lausunnossa Pohjois-Pohjanmaan museo on myös esittänyt, että hankkeen ehdotusvaiheeseen olisi toivottavaa tuottaa valokuvasovitteet, joiden avulla rakentamisen vaikutuksia maisemaan olisi mahdollista arvioida tarkemmin. Ehdotusvaiheeseen on lisätty yksi havainnekuva, jossa hanketta voi arvioida rannan suunnasta. Pohjois-Pohjanmaan museo katsoo, että hankkeen vaikutusten arviointi ei ole edelleenkaan sillä tasolla, mitä alueen arvokas ja herkkä maisemallinen luonne edellyttää.	
<u>Arkeologinen kulttuuriperintö</u> Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa nähtävillä olevasta Rantasumpun asemakaavan laajennuksen ja muutoksen kaavaehdotuksesta.	Merkitään tiedoksi.
Oulun seudun ympäristötoimi Ympäristötoimen näkemyksen mukaan pohjavesialueelle sijoitettavien pysäköintialueiden sekä matkailu- ja perävaunun paikoitusalueiden tulee olla päällystettyjä ja niillä syntyvät hulevedet tulee kerätä hulevesiviemäroinnillä ja johtaa viemäriin tai pohjavesialueen ulkopuolelle maastoon 1-luokan öljynerotuksen kautta.	Asemakaavaan sisältyy pohjavesimääräykset, joiden mukaan alueella ei sallita pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia toimenpiteitä. Alueella rakentamista ja muuta maankäyttöä saattavat rajoittaa ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) sekä vesilain säädökset hankkeiden luvanvaraisuudesta (VL 3 luvun 2 § ja 3 §). Tarvittaessa myös muista toimenpiteistä tulee

	pyytää Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto. Lähtökohtaisesti kaavassa on vältetty laajoja pysäköintikenttiä, ja matkailu- ja perävaunut tulevat sijoittumaan erillisille vaunupaikoille, joilla tulee välttää käsiteltyjä pinnoitettuja pysäköintialueita tai nurmikenttiä, jotka poikkeavat alueen luontaisesta karusta ympäristöstä Alueen hulevesiratkaisut tulee toteuttaa vesiensuojelu, alueen virkistyskäyttö ja luontoarvot huomioiden. Mahdollisten pysäköintialueiden tarkka sijainti, laajuus ja toteutustavat määritellään jatkosuunnittelussa. Kaavamääräyksen mukaan alueella tulee esittää rakennusluvan yhteydessä erillinen hulevesi- ja vihersuunnitelma.
Alueella sijaitsevat kosteikot, ojat sekä Hannuksenrantalammen ympäristö on säilytettävä mahdollisimman koskemattomina eikä esimerkiksi ajoväylien rakentaminen saa estää vesien luonnollista virtausta Sumpuntien pohjoispuolelta Hannuksenrantalampeen. Ennen rakentamista tulisi vielä selvittää tarkemmin viitasammakon levinneisyys ja lisääntymispaiikat alueella, myös Sumpuntien pohjoispuolella, jotta voidaan varmistua niiden elinalueiden laajuudesta. Virkistysalue-kaavamerkinän ulottamisella Sumpuntien pohjoispuolelle kosteikkoalueelle saakka voitaisiin turvata paremmin viitasammakoiden esiintymisalue. Ohjeellisella w-2 merkinnällä ei voida välttämättä taata riittävää aluetta sammakoiden tarpeisiin. Kaava-alueella huomionarvoisten perhosten esiintymisalueen rajaaminen on riittävä. Kaava-alueella esiintyvät merkitävät lajit tulisi huomioida myös rakentamisen aikana ja rakentamisen aikaisten vesien hallinnasta tulee laatia suunnitelma. Rakentamisen aikaisia hulevesiä ei saa johtaa puhdistamattomina sellaisille alueille, joilla esiintyy viitasammakoita.	Alueella on tehty vuonna 2022 luontoselvitys, jonka yhteydessä on selvitetty viitasammakon esiintymistä ja rajattu sen lisääntymis- ja levähdysalueet suunnittelualueella. Tarkastelualue sisältää myös Sumpuntien pohjoispuolelle sijoittuvat alueet. Asemakaavassa on rajattu suojeltava alueen osat (s-2), joilla sijaitsee luonnonsuojelulain perusteella suojeltuja viitasammakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Kaavamääräyksen mukaan alueella ei saa suorittaa toimenpiteitä, jotka heikentävät tai hävittävät viitasammakoiden elinympäristöä. Luonnosvaiheen jälkeen kosteikkoalueita ympäröiviä suojelu- aluerajauksia (s-2) on laajennettu ELY:n luonnonsuojeluryhmän lausunnon mukaisesti ja suojelualueisiin rajautuvia toimintoja (pysäköinti ja matkailuautojen alueen) on poistettu kaavakartalta. Sumpuntien pohjoispuoleinen kosteikkoalue on myös sisällytetty virkistysalueeseen (V), jolla turvataan viitasammakoiden esiintymisalue. Asemakaavassa on myös määrätty, että alueen hulevesiratkaisut tulee toteuttaa vesiensuojelu, alueen virkistyskäyttö ja luontoarvot huomioiden ensisijaisesti luonnonmukaisen hallinnan keinoin. Tarkka sijainti, laajuus ja toteutustavat määritellään jatkosuunnittelussa. Alueella tulee esittää rakennusluvan yhteydessä erillinen hulevesi- ja vihersuunnitelma.
Merkittävien maaperän muokkausta edellyttävien toimenpiteiden suunnittelussa tulisi selvittää happamien sulfaattimaiden yksityiskohtainen mahdollinen esiintyminen sekä tarvittaessa toteuttaa toimenpiteet happamuushaittojen ehkäisemiseksi.	Asemakaava mahdollistaa alueelle leirintä- ja matkailualueen sekä lomamökkejä. Alue on pinnanmuodoiltaan tasaista ja rakennettavuudeltaan hyvää hiekkamaata, jossa rakennusten, putkilinjojen tai muiden alueiden toteuttaminen ei edellytä mittavia maanmuokkausta tai perustamistoimenpiteitä (paalutusta, stabiointia, yms.). Kaavaan lisätään määräys, jonka mukaan asemakaava-alueella saattaa esiintyä happamia sulfaattimaita. Maaperän muokkausta edellyttävien toimenpiteiden suunnittelussa tulee selvittää happamien sulfaattimaiden mahdollinen esiintyminen sekä tarvittaessa toteuttaa toimenpiteet happamuushaittojen ehkäisemiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pelastusviranomaisen muistuttaa, että pelastuslain (379/2011) 30 §:n mukaan kunnan velvollisuus on huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kunnan tulee huolehtia sammutusveden ottopaikoista ja luonnonvesilähteistä. Tämä tulee huomioida myös uusien alueiden kaavoituksessa sekä kaavamuutoksissa. Kaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa vesihuoltolaitokselta, että riittävän tehokas vesiasema löytyy kaava-alueen sisäältä tai sen välittömästä läheisyydestä. Pelastuslaitos arvioi palopostien ja vesiasemien tarpeen ja toimivuuden sekä hyväksyy niiden mitoituskriteerit, mallin ja sijainnin.

Tiivis rakentaminen edellyttää, että tehokkaan pelastustoiminnan vaatimukset otetaan kaavoituksessa huomioon. Pelastuslain (379/2011) 11 §:n mukaan hälytysajoneuvoille tarkoitettut tiet ja muut kulkuyhteydet on pidettävä ajokelpoisina ja esteettöminä. Lisäksi teiden tulee mahdollistaa pelastustoimen tehtävien hoito. Liikennejärjestelyiden tulee mahdollistaa kaava-alueella olevien kohteiden mahdollisimman hyvä saavutettavuus myös pelastuslaitoksen raskailla ajoneuvoilla. Tämä tulee erityisesti ottaa huomioon suunniteltaessa katuja ja ajoteitä, joilla ei ole läpiajoa. Alueelle osoitetut ajoyhteydet tulee suunnitella ja rakentaa siten, että ne ovat soveltuvia pelastuslaitoksen raskailla ajoneuvoille. Ajoyhteyksien osalta tulee huomioida sijoitus, mitoitus ja kantavuudet sekä ajoneuvon kääntömahdollisuus. Alueen tiestöllä tulee olla selkeät osoitteet.

Tulvauhan alaiselle alueelle ei saa sijoittaa maanalaisia kemikaalisäiliöitä.

Lisäksi pelastusviranomaisen suosittelee sitovan rakennusalueen rajan merkitsemistä vähintään 4 metrin etäisyydelle tontin naapurin puoleisesta rajasta, jotta naapurirakennusten väliseksi etäisyydeksi tulisi ympäristöministeriön asetuksen 29 §:n mukainen 8 metriä. Mikäli rakennusten välinen sallittu etäisyys on pienempi kuin 8 metriä, tulisi kaavamääräyksiin lisätä maininta asetuksen vaatimuksesta palon leviämisen rajoittamiseen.

Merkitään sammutusveden saatavuutta koskeva lausunto tiedoksi. Alueen sisäisten ajoyhteyksien tarkempi suunnittelu tehdään rakennusluvan yhteydessä, jossa huomioida reittien sijoitus, mitoitus ja kantavuudet sekä ajoneuvon kääntömahdollisuus pelastuslaitoksen lausunnon mukaisesti.

Osoitetaan korttelin 5 tonteille erilliset rakennusalat, siten että vierekkäisten tonttien rakennusten etäisyys on vähintään 8 metriä.